

ธรรมไก่กา

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือสัตว์ชนสัตว์ สัตว์นี้สัตว์มนุษย์ สัตว์ใน
วัฏฏะ ในสังสารวัฏ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภว่าหรือสัตว์ชนสัตว์ๆ แต่! แต่สัตว์มัน
ไม่มีบุญใจ มันไม่เชื่อ มันไม่ศรัทธาในตัวของมันเอง ถ้ามันศรัทธาในตัวของมันเองนะ มันจะมี
อำนาจวาสนา มันจะมีการกระทำ มันจะสำนึกที่ติงามไ้

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา นี่พระพุทธ-ศาสนาไ้ สิ่งทีติงามไ้
กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่งๆ เห็นไหม เวลามันเจริญขึ้นมาใน
ประเทศไทยไ้ เราเกิดในประเทศอันสมควร เราเกิดในประเทศที่นับถือพระพุทธ-
ศาสนา พระพุทธศาสนา ศาสนาประจำชาติ วัดวาอารามทั่วประเทศไทยเลย มีพระภิกษุ
พระสงฆ์ ท่านศึกษาในภาคปริยัติ และฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไ้ เราเห็นอยู่เต็มหูเต็มตาทั้งสิ้น

ถ้าเราเห็นอยู่เต็มหูเต็มตาทั้งสิ้น ในชีวิตประจำวันของเรา ขึ้นบ้านใหม่ก็เอาพระไปสวด
มนต์ อเสวนา จ พาลานํ ปณฺธิตา-นญฺจ เสวนา สวดมงคล ๓๘ ประการ เวลาคนตาย คน
ตายก็นิมนต์พระไปสวดอภิธรรม กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา เวลาสวดมนต์ อภิธรรมๆ นั้นนะ
ยอดของธรรมะเลยละ เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา แต่เราก็ทำกันเป็นพอเป็นพิี เราก็ฟังเอา
บุญเอากุศลกันไ้

มันมีโอกาสมาก เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธ-ศาสนา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง จะเจริญอีกหนหนึ่ง เวลาเจริญงอกงามขึ้นมา งอกงามมันต้องมีเสาหลัก มันต้องมีแก่น แก่นของพระพุทธศาสนาใด เวลาศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เห็นไหม หลวงปู่มั่นท่านบอกไว้ว่า “ศาสนาเจริญตั้งแต่พระจอมเกล้าฯ ออกมาพื้นฟู พื้นฟูวินัย พื้นธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วพระจอมเกล้าฯ ท่านก็ออกประพฤติปฏิบัติ ออกอุทิศเหมือนกัน แต่สุดท้ายแล้วท่านก็มีภาระหน้าที่ของท่าน” เห็นไหม

เวลาพื้นฟูขึ้นมา ให้ใกล้ชิดให้ชัดเจนในพระพุทธศาสนา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง มีครูบาอาจารย์ของเรา มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเกิดมาใคร่ คนที่มีบุญเกิด เกิดมาแล้วมีศรัทธามีความเชื่อในพระพุทธศาสนา นี่บวชพระๆ พอบวชแล้วขึ้นมาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์

เพราะเกิดมาในประเทศอันสมควร เกิดมาในประเทศที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เกิดมาก็เห็นวัดเห็นวา เห็นอาราม เห็นภิกษุ เห็นนักรบ จะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากไหม นี่ด้วยอำนาจวาสนาไหม มันก็ฝึกฝนดีฝอยอยากจะทำประพฤติปฏิบัติ อยากจะทำจริงเอาจังขึ้นมาไหม พอเอาจริงเอาจังขึ้นมา เพราะอะไร

เพราะได้สร้างบุญสร้างกุศลของท่านไว้ แล้วสร้างบุญสร้างกุศลของท่านไว้ไหม เวลาเกิดแก่ เจ็บ ตาย เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเป็นความทุกข์ความยากทั้งสิ้น ถ้าความทุกข์ความยากทั้งสิ้น ถ้าเป็นความสุขๆ จะหาจากที่ไหน ถ้าจะหาจากที่ไหนก็จะแสวงหาสิ่งจะหาความจริงขึ้นมาในพระพุทธศาสนา องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไหม วิมุติสุขๆ ต้องการสัจธรรมอันนั้น แล้วต้องการสัจธรรมอันนั้นมันจะแสวงหาได้ที่ไหน

มันก็ต้องแสวงหาในพระพุทธศาสนา แสวงหา เราบวชมาเป็นพระ เป็นนักรบ จะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน ถ้าจะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของตนแล้วจะไปรบที่ไหนล่ะ เพราะคนถ้าไม่มีบุญไม่มีกุศลนะ ก็รบกับการประพฤติปฏิบัติของตนไปตามอำนาจวาสนาของตนไหม ถ้าตามอำนาจวาสนาของตน ผู้ที่เป็นเกจิอาจารย์ เขาก็มี

บุญมีวิสาขนาของเขา เวลาเขาเกิดมา เขาก็สร้างคุณงามความดีของเขา เขาก็เป็นเกจิอาจารย์ เฉพาะบุคคลๆ ไป

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนา รือสัตว์ชนสัตว์ มีอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา มีพระอรหันต์เอตทัคคะ ๘๐ องค์ มีลูกศิษย์ ลูกหา เสนาบดีแห่งธรรมไปช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นก็เหมือนกัน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเวลาท่าน ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านเป็นสัจจะความจริงในหัวใจของท่าน ท่านฟื้นฟู หัวใจของท่าน ท่านเป็นธรรมแล้วๆ ท่านอบรมบ่มเพาะสร้างธรรมทายาทๆ ใจ มันมีรุ่น ที่ ๑ รุ่นที่ ๒ รุ่นที่ ๓ มันสืบต่อ สืบต่อให้ศาสนามันแวววาว ให้ศาสนามันมั่นคงใจ เพราะ เราเป็นชาวพุทธใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา แล้วส่วนใหญ่แล้วอุบาสก อุบาสิกา ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านเผยแผ่ธรรมๆ ใจ ให้มีศรัทธามีความเชื่อในพระพุทธศาสนา ให้มีความมั่นคงในพระพุทธศาสนา ให้สร้างบุญสร้าง กุศลของตนใจ ถ้าสร้างบุญสร้างกุศลของตน เวลาถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม

ชาวพุทธมากมายมหาศาล เริ่มต้น เริ่มต้นก็จากท่าน เริ่มต้นก็ไปวัดไปวา พอศึกษา ค้นคว้าแล้วเอ๊ะ! เอ๊ะ! เอ๊ะก็อยากทดสอบ อยากประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าอยากประพฤติปฏิบัติ ขึ้นมา ถ้าเขามีอำนาจวาสนา เขาจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเขา ถ้าประพฤติปฏิบัติของเขา ประพฤติปฏิบัติของเขา ประพฤติปฏิบัติที่ไหน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านก็ปฏิบัติของท่าน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ไม่มีศาสนา มันมีแต่เดียรถีย์ นิครนถ์ต่างๆ ศาสนาก็ความเชื่อ เชื่อในผีในนาง เชื่อใน เห็นไหม เวลาเป็นพราหมณ์ก็เชื่อในอวตาร เชื่อใน อาตมัน คงที่ใจ เกิดอย่างนั้นแล้วก็ต้องเกิดอย่างนั้นตลอดไป ไม่ใช่! องค์-สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมแล้วไม่เชื่อสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ให้เชื่อมรรคเชื่อผลในหัวใจของตน เห็นไหม กาลามสูตร กาลามสูตรไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น เชื่อแต่ผลการประพฤติปฏิบัติของ เรา แล้วเชื่อผลของการประพฤติปฏิบัติของเรา แล้วปฏิบัติได้จริงหรือเปล่านั้น

เวลาปฏิบัติ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษาค้นคว้ากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็ค้นคว้าไปกับเขา แล้วมันมีจริงมีจังมาหรือไม่ มันไม่มีจริงมีจังขึ้นมาเพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๓ พระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ท่านสร้างสมบุญญาธิการของท่านมากมายมหาศาล เวลาจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ใครจะมาอบรมบ่มเพาะท่านได้ เป็นไปไม่ได้ แล้วท่านจะไปศึกษากับใครเขาก็ไม่มีอยู่จริง

แต่เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา บุญเพนิวาสานุสสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ ทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้เองโดยชอบ ความชอบธรรม สัจธรรมเป็นจริงๆ ถ้าไม่มีศาสนาก็ต้องรื้อค้นขึ้นมาโดยอำนาจวาสนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระพุทธศาสนามันมีอยู่แล้ว แต่ถึงเวลา โลกเป็นใหญ่ๆ โลกมันกลืนกินไปทั้งสิ้น แม้กระทั่งเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ในประเทศไทย ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ มันก็เป็นเพราะชาติของกิเลสใจ กิเลสมันก็เฟื่องฟูขึ้นมายิ่งใหญ่ขึ้นมาไป บวชพระ บวชเจ้าขึ้นมาแล้วมันมีศีล ๒๒๗ แล้วทุกคนต้องยกย่องสรรเสริญ ต้องบูชาสรรเสริญ มันจะบูชาอะไร มันมีอะไรควรบูชา มันมีกลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมที่มันหอมทวนลมหรือไม่ มันมีแต่กลิ่นของกิเลส กลิ่นกิเลสที่เปื้อนเปื้อน ปิบบี้สีไฟ เอาชนะคะคานคนอื่น มันไร้สาระ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านถึงศึกษาค้นคว้าของท่าน ท่านศึกษาค้นคว้าของท่าน ท่านมาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงในหัวใจของท่าน ท่านทำคุณงามความดีขึ้นมาในใจของตน ถ้าทำคุณงามความดีขึ้นมาในหัวใจของตน เวลาถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงมันค้นคว้าแล้วมันเปรียบเทียบเพราะอะไร เพราะมันไม่มีผู้จริงที่คอยชี้แนะคอยบอกใจ ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมามันก็เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาจากภาคปริยัติ ภาคปริยัติก็ธรรมะขององค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๓ นั่นคือภาคปริยัติ แล้วจะภาคปฏิบัติขึ้นมา แล้วมันจะปฏิบัติขึ้นมาเป็นความจริงมาจากที่ไหนละ

นี่ไง เวลาเริ่มต้นเริ่มมาหลวงปู่เสาร์ท่านก็พาออกประพฤติปฏิบัติก่อน เวลาออกประพฤติปฏิบัติจนช่วยเหลือตัวเองได้แล้วก็แยกออกจากกัน เพราะอะไร เพราะต่างคนต่างสร้าง

อำนาจวาสนาบารมีมาเหมือนกัน จะมีบริษัทบริวารขึ้นมา เพื่อสืบทอดเป็นรุ่นเป็นชั้นขึ้นมา เพื่อสืบทอดให้พระพุทธศาสนาแวววาวไฉ่ แวววาวมันเป็นจริงไฉ่

กึ่งกลางพระพุทธศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญที่ไหน เวลามันเจริญขึ้นมา มันก็เจริญมาจากภาคปฏิบัติ เจริญขึ้นมาจากสัจจะความจริงไฉ่ ถ้าสัจจะความจริงขึ้นมามันชี้นำหรือคุ้มครองดูแลผู้ที่ประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกันขึ้นมาได้ แล้วต่อเนื่องขึ้นมาได้ เห็นไหม มันก็สมบูรณ์แบบไฉ่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว มีรัตนะสอง มีพระพุทธเจ้ากับพระธรรมเท่านั้น แสดงธัมมจักขุ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม สงฆ์สมบูรณ์แบบ มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นรัตนตรัย เวลาถึงกลางพระพุทธ-ศาสนามันก็มีสมมุติสงฆ์ แล้วสมมุติสงฆ์จะทำหัวใจขึ้นมาให้เป็นอริยสงฆ์ ให้ผู้ใดเห็นธรรม ผู้ใดเห็นตถาคต เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน แล้วทำอย่างไร

เวลาทำก็ทำไป เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัม-พุทธเจ้าไปศึกษาค้นคว้ากับเจ้าลัทธิต่างๆ นั้นนะพวกเดียรฉัตร นิครนถ์ พวกพราหมณ์ เขาไสยเวท เขาก็เชื้อของเขา เวลาถึงกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ถ้าเจริญอีกหนหนึ่งเจริญขึ้นมาจากที่ไหนล่ะ ถ้าเจริญขึ้นมา มันจับต้นชนปลายสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาให้เป็นประโยชน์ขึ้นมาได้อย่างไร มันเป็นพิธีกรรมทั้งสิ้น นี่ไฉ่ เวลาประเพณีทางภาคเหนือ เวลาประเพณีเขาแห่ไม้ค้ำโพธิ์ ไม้ค้ำโพธิ์เป็นบุญเป็นกุศล การค้ำโพธิ์ ไม้ค้ำโพธิ์เป็นบุญเป็นกุศลแน่นอน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะออกประพฤติปฏิบัติ เวลาไปแล้ว พระเจ้าพิมพิสารคิดว่าโดนปฏิวัติมา ให้กองทัพครึ่งหนึ่ง ให้ไปเพื่อเอาอำนาจคืนมา เจ้าชายสิทธัตถะบอก “ไม่ใช่! ออกมาหาโพธิญาณ ออกมาหาสัจจะความจริง ที่ออกมาเต็มใจและตั้งใจ ออกมา ไม่มีใครขั้บไล่ไสส่งทั้งสิ้น” พระโพธิสัตว์ๆ เกิดมาชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย แต่ยังไม่บรรลुเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ต้องศึกษาค้นคว้าแสวงหาต่อไป

พระเจ้าพิมพิสารขอสัญญาไว้ว่า “ถ้าประพฤติปฏิบัติ ถ้าได้มรรคได้ผลแล้วให้กลับมาสั่งสอนด้วย กลับมาเพื่อโปรดพระเจ้า-พิมพิสารด้วย” สัญญากันไว้ นี่ไง เวลาเค้าโพธิ์ๆ โพธิ์โพธิ์ญาณที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา สิ่งที้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ-เจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ ต้นโพธิ์ก็เป็นต้นไม้เป็นสัญลักษณ์ในพระพุทธศาสนา เวลาสิ่งในวัดก็มีต้นโพธิ์ๆ ประเพณีวัฒนธรรมเขาก็มีไม้เค้าโพธิ์ๆ เค้าโพธิ์ก็ส่งเสริมพระพุทธศาสนาไป

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ใครมีอำนาจวาสนาขึ้นมาก็ทำบุญกุศลของเขา ถ้าทำบุญกุศลของเขา พระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ก็สร้างคุณงามความดีๆ คุณงามความดีมันก็เป็นพิธีกรรมไป ก็เหมือนไม้เค้าโพธิ์ๆ เวลาถ้าเขาจะเอาความจริงขึ้นมาล่ะ พระกรรมฐานๆ ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่งๆ เจริญทีไหน เวลาเจริญก็ต้องเจริญขึ้นมาในหัวใจ ไม่ใช่เจริญที่ไม้ค่านั้น ถ้าไม้ค่านั้นก็เป็นพิธีกรรมการประพฤติปฏิบัติไป เป็นพิธีกรรม มันไม่ใช่ต้นโพธิ์

ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ผู้ใดเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจดวงนั้นแล้วหัวใจดวงนั้นอยู่ที่ไหนล่ะ พุทธะ โพธิ์ ถ้าจะเอาสัจจะเป็นความจริงขึ้นมามันต้องทำความเข้าใจเข้ามา ถ้าทำความเข้าใจเข้ามา สิ่งที้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมเขาก็เค้าโพธิ์ๆ เพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา นั่นก็เป็นบุญเป็นกุศลของเขา แต่เวลาเขาจริงเอจจะขึ้นมามันเป็นพิธีกรรมทั้งสิ้น

แม้แต่การประพฤติปฏิบัติมันก็เป็นพิธีกรรม แต่เป็นพิธีกรรมที่เอจจริงเอจจะขึ้นมา เป็นพิธีกรรมที่ความสงบระงับในหัวใจของตนมันมีหรือไม่ ถ้ามีหรือไม่ ทำความสงบระงับใจเข้ามาใจสงบ โอโฮ! มันมีความสุข ถ้าจิตสงบไป พุทธะ โพธิ์ มันเป็นสัจจะเป็นความจริงของมัน แล้วเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา แล้วจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาอย่างไรล่ะ

เวลาเขาถูกเหยียดหยามพระกรรมฐานไป “พุทโธ พุทโธมันเป็นสมณะ มันแก้กิเลสไม่ได้ มันแก้กิเลสไม่ได้” เอ็งภาวนาไม่เป็น เอ็งไม่เคยภาวนา เอ็งไม่รู้จักหรรค เวลาจะเอจจริงเอจจะขึ้น

มานะ เอ็งรู้จัก เอ็งรู้จักได้แต่ไม้ค้ำนั่นแหละ ไม้ค้ำโพธิ์เอ็งแบกหามกันอยู่นั่นแหละ แล้วก็ค้ำโพธิ์ มันก็เป็นบุญเป็นกุศล แต่ไม่เห็นต้นโพธิ์ รู้จักต้นโพธิ์ไม่ได้

เวลาจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ทำความสงบของใจเข้ามาๆ ถ้าใจสงบระงับแล้ว ถ้าใจสงบระงับแล้วมันมีความสุขของมัน นี่ไง เวลาจิตสงบไป หลวงปู่มันท่านพิจารณาของท่านอยู่ตลอดเวลา พอจิตสงบแล้วฝึกหัดพิจารณาภายในๆ ทำไมออกมาแล้วมันไม่มีสิ่งใดเจริญออกมา ขึ้นมาในใจ ทำไมใจของตนมันยังเป็นเหมือนเดิม โพธิ์มันยังไม่มีสิ่งใด เห็นไหม หลุดวิน ชาติวิน ออกไปจากใจ “ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันเป็นอย่างนั้นละ” มันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิวาสนานุสติ-ญาณ จตุปปาตญาณ อาสวักขยญาณ บุปเพณิวาสนานุสติญาณ จตุปปาตญาณนั้นยังไม่ได้สำเร็จเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจิตมันสงบแล้วระลึกอดีตชาติได้ไม่มีต้นไม่มีปลาย มองอนาคตกระจ่างเลย อดีต อนาคตหมดเลย แต่ยังไม่ปัจจุบันธรรม ยังไม่มีทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เวลาเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ดึงกลับมา ดึงกลับมาด้วยวาสนาของตน เวลาชำระล้างกิเลสในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาหลวงปู่มันทำความสงบของใจเข้ามา แล้วทำไมมันไม่เห็นมีอะไรเจริญออกมา ไม่เห็นเจริญออกมาเลย นี่ไง เวลาคนที่มีความฉลาดมีบุญกุศลของท่าน ท่านสร้างบุญกุศลมา มากมายมหาศาล การกระทำแล้วมันต้องมีสติปัญญาเท่าทันในหัวใจของตน เท่าทันใน บุญญะการของท่านที่จะทำอย่างไรให้เป็นสัจจะเป็นความจริง อ้อ! นี่ไง ได้สร้างบุญกุศล ได้เป็น โพธิสัตว์ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าเหมือนกัน นี่ลา ลาในสมาธิ ลาเป็นสัจจะเป็นความจริงในหัวใจของท่าน

เวลาลาพระโพธิสัตว์แล้วกลับมาทำความสงบของใจให้มากขึ้น พอทำความสงบของใจมากขึ้นแล้วน้อมไปเห็นกายพิจารณาภายในๆ พิจารณาภายในๆ กายก็ใคร่พิจารณาได้ การพิจารณาภายใน สติปัฏฐาน ๔ กายานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา สติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔

มันท่องจำทั้งนั้น แล้วมันก็วิเคราะห์ วิเคราะห์โดยสติโดยปัญญาของเขา แต่เอาความจริง เอาความจริงจับต้นชนปลายไม่ได้

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญโดยการประพฤติปฏิบัติโดยหัวใจ โดยสัจจะ โดยความจริง โดยโพธิญาณ โดยโพธิ โดยพุทธะ โดยสัจจะอันนั้น เวลาจิตสงบ แล้วน้อมไปพิจารณากาย โอ! พิจารณากายไปแล้ว เห็นไหม การพิจารณา จิตเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง พิจารณาไปแล้วมันเป็นไตรลักษณ์ พอเป็นไตรลักษณ์แล้วมันสำรอกมันคาย

โอโฮ! นี่เวลาประพฤติปฏิบัติจบแล้วมาทบทวน อือฮือ! มันแตกต่าง มันแตกต่างจากการทำความเข้าใจเข้ามาแล้วพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า มันไม่ก้าวหน้า พระโพธิสัตว์ ก้าวได้แต่แค่ฉานโลกีย์เท่านั้น พระโพธิสัตว์ ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดพยากรณ์แล้วจะต้องเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาลแน่นอน

แต่ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ สิ่งที่เราสร้างสมบุญญานิการมา พระโพธิสัตว์สร้างสมบุญญานิการมาน้อยขนาดไหน ถ้ามากน้อยขนาดไหน สิ่งที่เราพิจารณาไปแล้วถ้ามันเข้าสู่อริยสัจ ๔ เวลาพาดกระแสนะ พระโสดาบันเกิดอีก ๗ ชาติ มันไปขัดแย้งกับความที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ การสร้างสมบุญญานิการจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันขัดแย้งกัน มันเข้ากันไม่ได้

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีขัดและไม่มีแย้งกัน ถ้าเป็นพระโพธิสัตว์ก็ต้องเป็นพระโพธิสัตว์ไปจนกว่าจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าจะบรรลุธรรม ถ้าจะเข้าสู่สัจจะ อริยสัจ สัจจะความจริง เขาหาพระโพธิสัตว์ ถ้าไม่หาพระโพธิสัตว์อำนาจบุญกุศลมันจะลากไป ลากไป เห็นไหม บุญเพนิวาสนาสุตติญาณ จตุปปาตญาณ มันจะไปสู่อดีต อนาคต เพื่อสร้างสมบุญญานิการจะไปเป็นพระโพธิสัตว์ต่อเนื่องไป

ฉะนั้น เวลาแล้วมันวางสิ่งนั้น เวลาวางสิ่งนั้นแล้ววางอำนาจวาสนาบารมี แต่อำนาจวาสนาบารมีเข้ามาเสริมสร้างไว้ เสริมสร้างโดยการประพฤติปฏิบัติโดยสติ โดยศีล โดยสมาธิ โดยปัญญา ให้มันมีกำลัง มีอำนาจวาสนา ให้มันมหาศาลขึ้นมา เวลาพิจารณาไปแล้ว โอโฮ!

ไอ้โฮ! ไอ้โฮ! ขนาดไหน มันก็เป็นว่ากิเลสของใคร กิเลสของใครที่มันเข้มข้นเข้มแข็ง มันก็จะตอบสนองกับใจดวงนั้น ถ้ากิเลสของใครมันปานกลาง กิเลสของใครมันนุ่มนวลอ่อนหวาน เห็นไหม

ฉะนั้น จิตนิสัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอตทัคคะ ๘๐ องค์ ความถนัด อำนาจ วาสนาบารมีของคนแตกต่างกัน เพราะการสร้างมาแตกต่างกัน พันธุกรรมของจิตไม่มีข้อกัน พระอรหันต์ล้านๆ องค์ ก็สมุจเฉทปหานโดยสัจจะโดยความจริง โดยมรรคญาณในหัวใจของพระอรหันต์องค์นั้นๆ ไม่มีข้อข้อ เป็นสัจจะความจริงแต่ละองค์ๆ ทั้งสิ้น เพราะมันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันติภูมิโก

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีกำมือในเรา แปรตลอด ให้ชาวพุทธมีโอกาส มีอำนาจวาสนา ที่จะพยายามขวนขวาย มีการกระทำของตนให้ขึ้นมา ศาสนาเป็นสัจจะเป็นความจริง รอแต่คนจริงเท่านั้นที่จะเข้ามาถือคัม คัมคัมว่าพระพุทธศาสนา นี่ศาสนาตามความเป็นจริงไป

ถ้าศาสนาเป็นจริง ครูบาอาจารย์ท่านพยายามขวนขวายคัมคัมว่าขึ้นมา กึ่งกลางพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ถ้าเจริญขึ้นมาแล้วเวลาสร้างธรรมทายาทๆ ไร ถ้าธรรมทายาท ถ้าครูบาอาจารย์ ถ้าไม่มีสติปัญญาความรู้ความจริงขึ้นมาจะอบรมบ่มเพาะขึ้นมาได้อย่างไร

เวลาอบรมบ่มเพาะขึ้นมา เห็นไหม เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสมบุกสมบันของท่านมาแต่ละชั้นแต่ละตอนของท่าน ถ้าแต่ละชั้นแต่ละตอนของท่าน เวลาท่านอบรมบ่มเพาะลูกศิษย์ลูกหาของท่าน “เหมือนเรา เหมือนเราที่นั่น เหมือนเราที่นั่น เหมือนเรา” แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาท่านอบรมบ่มเพาะขึ้นมา เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่เพ็ญเดือน ๖ เหมือนใคร นั่นคือศาสดาของเรา มันเป็นสัจจะเป็นความจริงที่มันเข้าเป็นผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต มันไม่ใช่ไม้ค้ำโพธิ์ มันเป็นต้นโพธิ์ มันเป็นโพธิญาณ มันเป็นสัจจะเป็นความจริงในหัวใจดวงนั้น ถ้ามันเป็น

สัจจะเป็นความจริงในหัวใจดวงนั้น อริยสัจมีหนึ่งเดียวเท่านั้น อริยสัจไม่มีซ้ำซ้อนใครทั้งสิ้น แล้วอริยสัจซ้ำซ้อนไป สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงมันต้องเป็นขึ้นมาความจริงในหัวใจของเราไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ เวลาแสดงธรรม ผู้ที่มีสัจจะมีความจริงมีกิจจญาณ มีสัจจญาณขึ้นมาในหัวใจของตน มันถึงจะเป็นสัจธรรมเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น ถ้ามันสิ่งใดไม่เกิดขึ้น ไม่เกิดขึ้น ก็กลางพระพุทธานุศาสน์ ศาสนาจะเจริญอีกคนหนึ่ง ทุกอย่างเพียบพร้อม ทุกอย่างพร้อมทั้งนั้นเลย พร้อมให้ชาวพุทธได้ออกประพฤติปฏิบัติไป เราเกิดมาเราก็เห็นวัดเห็นวา เห็นครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมากมายมหาศาล แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติมันก็เป็นบุญเป็นกุศลของท่าน

เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านจะออกประพฤติปฏิบัติ ศึกษาเป็นมหา เข้าใจธรรมะทั้งหมด แต่ใครจะเป็นคนยืนยัน พอยืนยันมันก็ต้องยืนยันโดยหลวงปู่ท่านนั้น ถึงมุ่งหน้าหาหลวงปู่ท่านนั้น ถ้าหลวงปู่เป็นผู้คุ้มครองเป็นผู้ดูแล ดูแลอย่างไร เพราะท่านสมบุณสมบันมาก่อน แล้วสมบุณสมบันมาก่อน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง สัจธรรมความเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจของเรา มันต้องเป็นความจริงอย่างนั้น มันจะเป็นความจริงอันเดียวกัน มันมีหนึ่งเดียวเท่านั้น มันไม่สอง ไม่มีสาม เพราะมันไม่มีแบ่งแยกไป แต่คนที่ไม่เป็นๆ มันก็แบ่งแยกของมัน

คุณมัยพุทธกาลนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกประพฤติปฏิบัติ ธรรมดาของโลก ธรรมดาของโลกก็ต้องหาครูหาอาจารย์ผู้ที่เขาประพฤติปฏิบัติมาก่อน ศึกษาไปกับเขา ๖ ปี นะ ศึกษาค้นคว้ามามันไม่มีอยู่จริง ถ้าครูบาอาจารย์ที่มันไม่เป็นจริง มันจะเป็นจริงขึ้นมาได้อย่างไร

พระพุทธศาสนาเรามีศาสดา มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา แต่ละยุคแต่ละคราวไป ภัทรกัป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นองค์ที่ ๔ พระศรีอริยเมตไตรยมาเป็นองค์ที่ ๕ แล้วยังจะมีอนาคตวงศ์มาต่อเนื่องไปๆ ต่อเนื่องไปตลอด เพราะอะไร

เพราะคนมันสร้างคุณงามความดีมาไป พระพุทธศาสนาสอนเรื่องกรรมดีกรรมชั่วไป แล้วคนที่สร้างอำนาจวาสนาเป็นพระโพธิสัตว์ เขาก็ได้สร้างของเขาไป แล้วเขาสร้างของเขาอยู่แล้ว

ไฉ่ แล้วเขาสร้างของเขาอยู่แล้ว เขายังสร้างสมต่อไปข้างหน้า แล้วมันจะสูญสิ้นไปที่ไหน มันจะมีของมันตลอดไปไฉ่ พระพุทธศาสนาสอนเรื่องกรรมดีกรรมชั่ว แล้วมันสร้างคนที่สร้างคุณงามความดี มันก็มีมากมายมหาศาล เขาจะต้องได้รับผลกรรมดีของเขาต่อเนื่องในอนาคตกาล

ฉะนั้น เวลาที่มีอำนาจวาสนาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ออกประพาสปฏิบัติขึ้นมา เวลาศึกษาค้นคว้ามันไม่เห็นมี มันเป็นเรื่องโลก เรื่องฌานโลกีย์ เรื่องของวิญญู ไฉ่เรื่องของสังขารที่เป็นวิญญูออกจากวิญญู องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาค้นคว้ามาหมดแล้วถึงเวลาแล้ว ต้องมาศึกษาค้นคว้าด้วยตัวของท่านเอง

เพราะด้วยตัวของท่านเอง เวลามาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไฉ่ เวลาปรารภหรือสัตว์ชนสัตว์ เทศนา-ว่าการขึ้นมา ถ้าเป็นสังขารจะเป็นความจริงขึ้นมา ใครที่ประพาสปฏิบัติมีอำนาจวาสนา พุทธกิจ ๕ พระพุทธเจ้าเล็งญาณ เขามีวาสนาหรือไม่ คนมากมายมหาศาล ท่านไปกอบโกยเอาทั้งหมดเป็นไปไม่ได้

พระพุทธศาสนาสอนเรื่องกรรมดีกรรมชั่ว เขาสร้างเวรสร้างกรรมของเขา มา พื้นฐานของเขามันไม่มี พื้นฐานของเขามันไม่ได้ ถ้าพื้นฐานของเขาไม่มี ไฉ่ บุญไม่พอๆ ประพาสปฏิบัติแล้วทำไมไม่ได้ไฉ่อย่างนั้น แล้วก็เหลวไหล เหลวแหลก เหลวกลาญในการประพาสปฏิบัติของตน มันเป็นไม้ค้ำโพธิ์มันไม่ใช่ต้นโพธิ์ ไม้ค้ำๆ มันก็แค่วิธีการเท่านั้น ตัวต้นโพธิ์ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้ใดเห็นตถาคต ตัวความเป็นจริงมันเป็นตัวต้นโพธิ์ แล้วตัวต้นโพธิ์ถ้าเป็นสังขารจะเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นสังขารจะเป็นความจริงในหัวใจดวงนั้น

ถ้าเป็นสังขารจะเป็นความจริงขึ้นมาเทศนาว่าการขึ้นมา เวลาอบรมบ่มเพาะ พระที่มีอำนาจวาสนาเอตทัคคะ ๘๐ องค์ เวลาแสวงหา คูสิ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เวลาไปศึกษากับสังขย นันก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ นั่นนักบวชนอกศาสนา ถ้าไม่ใช่ ไม่ใช่แล้วศึกษาอย่างไรถึงไม่ใช่ เวลาเจอพระอัสสชิ พระอัสสชิ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ แล้วธรรม ธรรมที่ไฉ่ ก็พยายามแสวงหาอยู่ไฉ่มันยังไมรู้ไม่เห็นสิ่งใดไฉ่ แล้วธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ แล้วเหตุมันอยู่ไหนละ แล้วตัวธรรมมันอยู่ไหน ไม้ค้ำโพธิ์กับต้นโพธิ์มันแตกต่างกันอย่างไร กายเป็นโพธิ์ จิตเป็นกระฉกใสมันเป็นอย่างไร

นี่พูดถึงถ้าคนมีวาสนามันใช้สติปัญญาต่อเนื่องไป เวลาพระอัสสชิแสดงธรรม พระสารีบุตรเป็นพระโสดาบันเลย ไปบอกพระโมคคัลลานะก็ได้เป็นพระโสดาบันเหมือนกัน เวลาจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะอะไร เพราะอยู่กับสัญญา สัญญาอบรมบ่มเพาะมากมายนานมา มันไม่เห็นได้เป็นขึ้นเป็นอันสักที เวลาถ้าเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา มาฟังพระอัสสชิ มันเป็นขึ้นเป็นอันเป็นสักจะเป็นความจริงแล้ว

นี่เง สิ่งทีออกประพฤติปฏิบัติจะแสวงหาอะไร เราจะหาครูบาอาจารย์อย่างไร เวลาองค์คุณลิมาล เขาก็เป็นคนคนหนึ่งทีศึกษาค้นคว้าเหมือนกัน เขายังไม่ได้บวช เขาไปศึกษากับอาจารย์ของเขา อาจารย์ของเขา อัจฉาจารย์อนจะทำลายองค์คุณลิมาล ให้ไปฆ่าคน เอาน้ำหนึ่งพันน้ำมาเพื่อเอาวิชากรรมใหม่ ทั้ๆ ทีไม่มีวิชากรรมอะไรอยู่เลย หลอกเขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณ องค์คุณลิมาลเขามีวาสนา แต่เพราะเขาไปเจออาจารย์ชั่วร้าย อาจารย์ทีปิดเปิดบิดเบี้ยวทำให้เขาจะต้องจบชีวิตเลย จะฆ่าเขาด้วยกลอุบายวิธีการ สุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปโปรดเง เพราะว่าเขาเป็นบุรุษทีมีคุณภาพ เป็นทีวิ่งได้เร็วกว่าม้า เขาเป็นนักรบ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เขาวิ่งไม่ทันแล้ว “สมณะหยุดก่อน สมณะหยุดก่อน” “เราหยุดแล้ว เธอต่างหากไม่หยุด” “หยุดอะไร วิ่งเกือบตาย ไม่ทันเง” **“หยุดทำความชั่ว หยุดจิตส่งออก หยุดออกรับรู้ภายนอก”** ได้สำนึก เวลาสำนึกแล้ววางดาบขอบวช บวชแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการจนเป็นพระอรหันต์

เงทีเขาได้ฆ่าคนมา ๙๙๙ ศพนั่นเป็นเพราะว่าเขาหลงผิด แต่ด้วยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณ เขามีวาสนาของเขา แล้วเทศนาว่าการ ด้วยสติด้วยปัญญาของเขา แ่่งทะเลธรรมะได้ ถ้าแห่งทะเลธรรมะได้มันก็สำรอกคายกิเลสออก แล้วสำรอกมันคายกิเลสออก ก็เป็นพระอรหันต์ ถ้าเป็นสักจะเป็นความจริง

นี่ก็เหมือนกันครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านก็อบรมบ่มเพาะขึ้นมาเพื่อให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าให้เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เวลาสร้างขึ้นมามาธรรมทายาทๆ ครูบา-อาจารย์ทีเป็นเพชรน้ำหนึ่ง เพชรน้ำหนึ่งมากมายนานมา นั้น

เป็นครูบาอาจารย์ที่เดินตาม และยอมรับสัจธรรมในใจของหลวงปู่มั่น แล้วเคารพบูชา โดยคุณธรรม ไม่ใช่แข่งหน้าแข่งหลัง ใ้พวกแข่งหน้าแข่งหลัง เวลาอาจารย์ขององค์คุณมาล คิดจะทำร้ายฆ่าเขาโดยกลอุบายเลยนั้น เพราะอะไร เพราะเขาจิตใจดี

นี่ไง สัจๆ เพราะไม่รู้สอนไง นั่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ มันก็ไม่ใช่อยู่นั่นไง เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระ-สารีบุตรไปฟังธรรมจากพระอัสสชิทีเดียวก ถ้าคนมีวาสนา มันมีเหตุมีผล มันจับต้นชนปลายตามธรรมได้ แล้วมันแทงทะลุได้ด้วยสติด้วยปัญญาในใจของพระสารีบุตรไง เป็นพระโสดาบัน เวลาไปบอกพระโมคคัลลานะก็เป็นพระโสดาบันเหมือนกัน เพราะว่าเขามี อำนาจวาสนาของเขา อำนาจวาสนามันอยู่ที่หัวใจดวงนั้น

นี่ไง พระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์สร้างคุณงามความดีขนาดไหน เวลาเวียนว่ายตายเกิดใน วัฏฏะ เขาต้องเจริญงอกงามไปในคุณธรรมของเขา เพราะอะไร เพราะเขาทำคุณงามความดี ของเขา กรรมดี กรรมชั่ว กุศล อกุศล ธรรม อกุศล ธรรม อกุศล พระพุทธ-ศาสนาให้เชื่อมั่นในกรรมดี และกรรมชั่ว กรรมคือการกระทำ แล้วเราก็จะทำคุณงามความดีของเราอยู่นี่

นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านกึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะ เจริญขึ้นอีกหนหนึ่ง เจริญขึ้นมาด้วยคุณธรรมในใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น แล้วอบรมบ่ม เพาะลูกศิษย์ลูกหาเป็นเพชรน้ำหนึ่งๆ เป็นธรรมทายาท ธรรมทายาทเพื่อจรรโลงศาสนาให้ ต่อเนื่องไป นี่กึ่งกลางพระพุทธ-ศาสนา แล้วกึ่งกลางพระพุทธศาสนา สิ่งที่มีสมบูรณ์แบบโดย วัฒนาอารามเต็มประเทศ ภิษุที่มีการศึกษาค้นคว้าขึ้นมากก็เป็นภาคปริยัติ

แล้วหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสร้างธรรมทายาทของท่าน ธรรมทายาทของ ท่านมาจรรโลงพระพุทธศาสนา งอกงามขึ้นมา วัตรปฏิบัติ พระกรรมฐานเต็มประเทศ เลย เราอยากประเพณีปฏิบัติสมบูรณ์แบบทั้งสิ้น มันเป็นโอกาสทอง มันเป็นเรื่องที่ใครที่มีอำนาจ วาสนามาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วมีศรัทธามีความเชื่อใน พระพุทธศาสนาสมบูรณ์แบบ

เวลาออกประพฤติปฏิบัติโดยการอบรมบ่มเพาะของครูบาอาจารย์ ข้อวัตรปฏิบัติเราใน เวลาครูบาอาจารย์ที่ออกอุทิศขอบ้านน้อยๆ ๓ หลัง ๔ หลัง เขาจะได้ไม่มากวนเรา เราไม่ได้บวช

มาเป็นเศรษฐกิจนี้ จะฉันอาหารตามความพอใจ ชี้อุดมดลเลย แล้วก็ร้องไห้ ท้องเท่าภูเขา ปากเท่ารูเข็มไหม้ แล้วก็ปรารถนาอยู่อย่างนั้น ก็เรามองเป็นโลกไปหมดไหม้

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม หาบ้านน้อยๆ มันสมบูรณ์แบบอยู่แล้วทุกอย่างสมบูรณ์หมด ขาดแต่ความเพียรของเราเท่านั้น ขาดแต่ความชอบธรรมที่จะประพฤติปฏิบัติให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมถ้าจะเอาอะไรก็ได้ ในโลกนี้มีอะไร ศรัทธาของโลก ศรัทธาไทย ศรัทธาของชาวพุทธมันล้นฝั่งมันมีมากมายเกินพอทั้งนั้น เราไม่ต้องการ! เราต้องการแต่ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงมันจะมีโอกาสมีการกระทำ

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญขึ้นอีกหนหนึ่ง มันควรจะเจริญขึ้นมาในหัวใจของเราด้วย ในหัวใจของเรา เราดิ้นรน เราสร้างเวรสร้างกรรมจนเราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเกิดพระพุทธศาสนาถ้าเป็นศาสนาที่เป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นศาสนาเดียวเท่านั้นที่ให้เราประพฤติปฏิบัติเป็นสัจจะเป็นความจริง ศาสนาอื่นเขาไม่มี ศาสนาอื่นเขาละทิ้งศาสนาของเขาเชื่อพระเจ้าอย่างเดียว ผู้คุ้มครองดูแลไปอย่างนั้น มันไม่ได้มีการกระทำในหัวใจไหม้ มันไม่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เราพยายามของเรา แล้วสร้างคุณงามความดีของเรา แล้วเราเลือกเอาให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้ามันไม่เป็นสัจจะเป็นความจริง นี่ธรรมโกเชียเวลาโกเชีย โกเชีย เห็นไหม เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญงอกงามขึ้นมา มีวัดวาอารามมากมายมหาศาล มีภิกษุที่จะศึกษาค้นคว้าเป็นภาคปริยัติ ภาคปริยัติเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเขามีอำนาจวาสนา เขาลงธรรมและลงวินัย เขาไม่ออกนอกกลุ่มนอกทางนะ

ถ้าโกเชีย ธรรมโกเชีย แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจ ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจ เวลาสิ่งที่เป็นธรรมๆ มันเป็นธรรมโดยสัจจะเป็นความจริง มันไม่ใช่อีกาไหม้ เวลาธรรมโกเชีย โกเชียอย่างนี้ อีกามันก็ร้องก้า ก้า กามันยังร้องสื่อสารในฝูงของมันนะ แต่เวลาธรรมโกเชียอย่างนี้มันไม่มีอะไรเป็นข้อเท็จจริง

เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา แล้วเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ทางโลก โลกเป็นใหญ่ๆ ถ้าโลกเป็นใหญ่ ปฏิบัติพอเป็นพิธีๆ มันก็เป็นพิธีที่ปฏิบัติ แล้วเป็นวิธีที่ปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ

อุตงควัตร อุตงควัตร เห็นไหม เป็นเครื่องขัดเกลากิเลส มันเป็นเครื่องขัดเกลา แล้วกิเลสละ มันเป็นเครื่องขัดเกลา กิเลสมันจะมอดไหม้ มันจะเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันต้องมีมรรค มันต้องมีอริยสัจมีสัจจะเป็นความจริง คีล สมาธิ ปัญญา คีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจดวงนี้ ถ้าเป็นในหัวใจดวงนี้ขึ้นมาทำความสงบของใจเข้ามา ก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจสงบหรือไม่ ใจสงบแล้วเรายกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าวิปัสสนาใช้ปัญญาอะไร

โดยสัจจะเป็นความจริง เวลาเราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นปุถุชนคนหนา มันเป็นปุถุชนอยู่แล้ว เป็นปุถุชนเพราะอะไร ดูสิ เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์มีกายกับใจๆ เวลาที่มีกายกับใจขึ้นมา กายกับใจแล้วถ้าประสบความสำเร็จทางโลกมันก็เป็นเรื่องโลกใจ เรื่องโลกกับธรรม โลกเป็นใหญ่ โลกเป็นใหญ่ก็เป็นเรื่องโลกทั้งนั้น สิ่งใดมันก็เป็นสังคม มันเป็นสังคม มันเป็นโลกามิส มันเป็นเรื่องของโลกทั้งสิ้น

แล้วเวลาปฏิบัติ เวลาบวชพระ อุปัชฌาย์เวลายกเข้าหมู่เฝ้า เกสา โลมา นะชา ทันทตา ตะโจ กรรมฐาน ๕ รุกขมูลเสนาสนะ นี่มันคืออะไร นี่คือเป้าหมายของพระพุทธศาสนา เป้าหมายพระพุทธศาสนาเพราะเวลาเราบวช เราจะเป็นนักรบ เราจะรบกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของตน เราเห็นการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายเป็นทุกข์อย่างยิ่ง แล้วเวลามันจะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันจะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายด้วยอะไร ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายด้วยอะไร มันจะเป็นสัจจะเป็นความจริง เกสา โลมา นะชา ตะโจ แล้วรุกขมูลเสนาสนะให้สถานที่ให้ชัยภูมิในการประพฤติปฏิบัติด้วย แล้วถ้าเราเป็นจริงละ

ถ้าเราเป็นจริง เรามีอำนาจวาสนา เราทำความสงบใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบระงับ มันรู้ปุถุชนคนหนา เวลาหลงปุ่มนั้น เวลาท่านทำความสงบใจของท่าน เวลาทำความสงบใจของท่าน แล้วพิจารณากายๆ มันก็พิจารณากายอยู่อย่างนั้น ท่านก็ทบทวนของท่าน “ทำไมมันไม่มีอะไรดีขึ้นเลย การประพฤติปฏิบัติมันมีเท่านี้หรือ การประพฤติปฏิบัติมันต้องมีลึกซึ้งกว่านี้”

การประพฤติปฏิบัติไ้ เวลามันทุกข์มันยาก เวลามันฟุ้งมันซ่าน เวลากิเลสมันครอบงำ หัวใจของตนทุกข์ใหม่ แล้วถ้าเราจะเอาชนะกิเลสของเราไ้ ถ้าเราจะเอาชนะกิเลสของเรา สิ่งใด ที่มันเคยซบถ่าไว้ในหัวใจ แล้วไ้คนที่อ่อนแอก็เชื่อมั่น เชื่อมั่นกิเลสมันก็จูงจุมูกอยู่อย่างนั้น ถ้า มันทำแล้วทำเล้ามันไม่มีอะไรเจริญงอกงามขึ้นมา แล้วทำไมมันไม่มีอุบายวิธีการพลิกแพลง ไ้ อย่างกับหมาตาย ทำซ้ำทำซากอยู่อย่างนั้น แล้วกิเลสมันพอกจนเป็นหางหมู จนจะแก่งไม่ไหว อยู่แล้ว

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมามันต้องทดสอบสิ มันทดสอบ มันพิจารณาของมัน เวลาหลวงปู่มันท่านพิจารณาของท่านแล้ว เอ๊ะ! ท่านทบทวนของท่าน **กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา** เรา ทำของเรามา เรารู้ แต่เพราะกิเลสมันครอบงำมีมารยาสาไ้ถย มันไม่ยอมรับความจริง นี่ไ้ ไม่มี วิชาสนา ถ้ามันมีวิชาสนามันจะทดสอบ มันจะพิจารณาของมันไ้ ถ้าพิจารณาของมันนะ “สมาธิ เป็นสมาธิจริง ๆ หรือ ถ้าสมาธิถ้าจิตมันสงบ สงบอย่างไร”

มันแน่นอนอยู่แล้วเวลาที่มันทุกข์มันยาก เวลากิเลสมันเหยียบย่ำหัวใจ กิเลสมันย่ำยี้ หัวใจมันรู้อยู่แล้ว หน้าขึ้นอกตรม “สบายดีไหม” “สบายครับ สบายค่ะ” สบายอะไร กิเลสมันชี้หัว อยู่ นั้น สิ่งที่มีมันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าเราจะเป็นนักปฏิบัติ เราจะเริ่มปรับพื้นที่ในหัวใจของตน เราจะเริ่มสร้างคุณงามความดีไ้ หลวงปู่มันท่านสอนนะ ทำนาก็ทำบนที่นาของตนทุกปีๆ นั้นนะ แล้วเดี๋ยวนี้นำปีละ ๓ หน นาผืนนั้นทำนา ๓ หน ปีนั้น ๓ หน ๔ หนด้วย ทำที่เดิม ทำที่เดิม

นี่ก็เหมือนกัน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิด นรกอกเวจี จิตดวงนี้มันผ่านมามากมายมหาศาล ถ้ามันมากมายมหาศาล มันจะไม่มีอำนาจ วิชาสนา ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เวลาเกิดเป็นมนุษย์มันต้องมีบุญกุศลส่งมันมา ถ้ามีบุญกุศลส่งมัน มาแต่บุญกุศลไม่เท่ากันไ้ คนที่เกิดมาแล้วมันมีบุญมีกุศลได้สร้างมา ทำคุณงามความดีมา เขาก็ประสบความสำเร็จชีวิตของเขาในทางโลก ถ้าเขามีอำนาจของเขา เขาก็เห็นว่าชีวิตนี้มันควร จะมีสัจจะมีความจริง มีอริยทรัพย์ มีบุคคล ๔ คู่เป็นสมบัติเป็นของตน เขาก็อยากจะฝึกหัด ประพฤติปฏิบัติของเขา

แล้วถ้าเวลาจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเขา เขาก็ต้องทำความเข้าใจเข้ามาก่อน การทำความเข้าใจเพื่ออะไร โลกกับธรรมไง โดยสามัญสำนึกโลกทั้งนั้น เพราะเราเกิดกับโลก เราเกิดจากพ่อจากแม่ เราเกิดมาบนโลกนี้ โลกนี้มันเป็นมิติหนึ่งของสังสารวัฏ มันก็อยู่ในอำนาจของโลกนี้ แล้วธรรมอยู่ไหนละ โลกกับธรรม ก็เราเกิดมาเพื่อจะประพฤติปฏิบัติธรรมไวกึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่งไง ตัวศาสนาเจริญอยู่แล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ เวลาพระ-อัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัม-พุทธเจ้าอุทานเลย “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” แสดงว่ามีพยาน เป็นองค์แรก ถ้ามันเป็นจริงมันต้องเป็นจริงอย่างนั้น

มันไม่ใช่เป็นจริงที่ลุ่มๆ คลำๆ เออออห่อหมกอยู่เฉย ใช้อัธธรรมะไก่กา ไก่เขี่ย เขี่ยอยู่อย่างนั้นว่าเป็นธรรมๆ มันเขี่ยไปเขี่ยมา ไก่มันยังเขี่ยหาอาหารนะ แล้วสุภาสิตใจ ไก่ได้พลอยๆ เขี่ยไปเจอพลอยมันยังไม่ต้องการเลย มันอยากได้อาหารของมัน โดยสัญชาตญาณของไก่มันต้องการอาหาร มันไม่ต้องการพลอย ไก่เขี่ย เขี่ยไปเขี่ยมา เขี่ยอยู่อย่างนั้น ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับใครเลย เพราะมันเป็นไก่ ธรรมไก่เขี่ย ถ้าเป็นอีกา อีกาก็ก้า ก้า สอนแต่คนอื่น สอนแต่เขา อยากจะให้คนอื่นเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เชื่อมั่นตนเองเลยหรือ

พระกรรมฐานเขาปฏิบัติขนาดไหนนะ เจียบ หลวงปู่เจี๊ยะนี่ ๒ ชั้น ๓ ชั้นต้องหลวงปู่มันเท่านั้น ไม่พูดให้ใครฟังเลย ถ้ามันเป็นความจริงใครเขาจะรู้กับเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วนะ “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” ปัญญาระดับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “จะสอนใครได้อย่างไร ใครเขาจะรู้ได้กับเรา” โลกกับธรรม

เรื่องโลกๆ นะ เขาสอนทางวิทยาศาสตร์ การศึกษาของโลกตอนนี้มันศึกษาจนเคลื่อนไหวไป จนตอนนี้ไอทีมันไปไกล การศึกษานี้ล้าหลัง ตามไม่ทันเขาแล้ว ทุกประเทศในโลกนี้มีปัญหาเรื่องการศึกษา ศึกษาๆ ศึกษาจนตัวเองตันไปหมดเลย ไอทีมันก้าวข้ามไปข้างหน้าโน้นแล้ว นี่คือการศึกษางาน ศึกษาทางโลกไง มีวันจบวันสิ้นไหม แต่ถ้าทางธรรมจบ จบด้วยนี้ไง ถ้าเราเอาจริงเอาจังขึ้นมา เราต้องทำความเข้าใจเข้ามาก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาเพื่อเข้าสู่ธรรม

ไอ้พวกไก่อานะ ภายนอก ภายใน ก็ภายในผิวนี่ไง นี่จากผิวนี่ก็เข้าเป็นภายใน จากนอกผิวนี่ก็เป็นภายนอก ไอ้พวกไก่อานะ ใจของตนนะ นี่กลยาณชนความคิดทั้งหมดเป็นโลกทั้งสิ้น ความคิดทั้งหมดเกิดจากจิต เกิดจากความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นเป็นมนุษย์นี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าระลึกอดีตชาติไป พระเวสสันดรไป แล้ว จตุปทาตญาณถ้าไม่สำเร็จเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อนาคตไปหมด แล้วโลก ทั้งหมดเป็นอย่างนี้ทั้งสิ้น อาสวกษยญาณ ทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สรรพกายกิเลส ครอบครัวยังมีตั้งแต่อวิชชา ลูกมัน ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลงใจ หลานมัน เหลนมัน ฆ่าทั้งหมดเลย ฆ่าทั้งด้วยมรรคญาณ นิโรธ! ดับหมด ถ้าเป็นข้อเท็จจริงใจ

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงมันเป็นข้อเท็จจริงอย่างนั้น แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติไป ถ้าเราไม่ฝึกฝนครูบาอาจารย์ที่เป็นไก่อานะ ในสมัยพุทธกาล เวลาเทศน์ก็อยากจะปกครองสงฆ์ อยากจะอบรมบ่มเพาะ อยากจะสอนเขา แล้วรู้อะไร แค่ทำสังฆทานนะ ฌานสมาบัติเสื่อมหมด เสื่อมทันที ไม่มีอะไรอยู่ในหัวใจอีกเลย

แล้วหัวใจที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเรามีอำนาจวาสนาที่เราจะประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ ถ้าเรายังตรากตรำ เรายังวิเคราะหวิสัยของเราอยู่อย่างนี้ มันก็เป็นโลกียะทั้งสิ้น โลภียะเพราะการศึกษาทางโลกใจ อยากจะเป็นโลกุตตรธรรม “แห่ม! ไอ้พวกนั้นมันเป็นโลกียะ เพราะมันหลับตา ไอ้พวกเรานี้จะเป็นโลกุตตระเพราะเราลืมตา”

หลับตา ลืมตา ไม่เกี่ยวกับหัวใจ จักขุญาณ จักขุ อุตฺปาติ จักขุญาณเกิดขึ้น เกิดญาณ เกิดปัญญา เกิดความสว่างไสว เกิดอะไร เกิดอย่างไร นี่ไง ถ้าบุคคล ๔ คู่ใจ

ถ้าเกิดเป็นมนุษย์มันเป็นปุถุชน ปุถุชนโลกๆ ทั้งสิ้น จะวิเคราะหวิสัยจะมีการศึกษา มากน้อยขนาดไหนนี่ธรรมะไก่อานะ ไก่อานะ ไก่อานะแสวงหาอาหารเพื่อดำรงชีพของมัน ไอ้ธรรมะไก่อานะก็เข้าไปเรื่อยมา เขี่ยจนไม่รู้จักว่าจักเพชรจักพลอยมีคุณค่าอย่างไร เพราะมันเป็นไก่อานะมันเป็นโลก มันไม่ใช่ธรรม

โลกกับธรรม ภายนอก ภายใน มันอยู่ที่เราเนี่ย ภายนอก ภายใน มันอยู่ที่สติสัมปชัญญะ ถ้าสติสัมปชัญญะเท่าทันความรู้สึกนึกคิด มันไม่ส่งออกนอก ถ้าไม่ส่งออกนอก แล้วบริกรรมพุทโธ ต้องรักษามันไว้เพื่อให้มันสงบระงับเข้ามา แล้วถ้ามันทำไม่ได้ มันใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญา ปัญญาของเรา ปัญญาไตร่ตรอง ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามาตรึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ไง เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง

พระพุทธศาสนา ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรมะ ขึ้นมา สุภาสิตทุกภาสิตต่างๆ นิทานต่างๆ ก็มาจากพระไตรปิฎก ส่วนใหญ่แล้วนิทานพื้นบ้านก็มาจากพระไตรปิฎกทั้งสิ้น อึ่งกับไคยอย่างนี้ เวลานกกระเรียน นก มาจากนิทาน มาจาก สุตตันตปิฎก เพราะศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ นักปราชญ์ราชบัณฑิตเขาศึกษาค้นคว้า มาแล้ว เขาก็มาเรียบเรียงให้เป็นสุภาสิตไว้สอนเยาวชน

เราศึกษาค้นคว้ามามันมีของมันอยู่แล้ว ถ้ามันมีของมันอยู่แล้ว ถ้าเราศึกษาค้นคว้ามันเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่เป็นของเรา แล้วถ้าเรามีอำนาจวาสนาขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง เรามีครูบาอาจารย์ เราเลือกเอา เราเลือกครูบาอาจารย์ให้เป็นธรรมทายาท ให้เป็นธรรมที่เคารพบูชาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เพราะการประพฤติปฏิบัติธรรมเขาจะมีคุณธรรมในใจ ถ้าคุณธรรมในใจ เขาเรียกว่าลง ถ้าลงธรรมและวินัยขึ้นมาแล้วมันจะเคารพบูชา ประพฤติปฏิบัติให้มันเป็นข้อเท็จจริง

ถ้ามันกระด้าง มันดื้อด้าน มันแข็งข้อ คดในข้อ งอในกระดูก มันไม่ฟังใคร ติฎฐิมานะมัน ฟังใคร ก็เลสล่อมหัวมันอยู่มันยังไม่ฟังใครทั้งสิ้น แล้วมันก็จะแสวงหาธรรมโกภานั่นนะ เพราะโกภาไม่มีเหตุไม่มีผล ไก่มันก็เขียนมันอยู่อย่างนั้น เขียนไปเขียนมา เขียนให้ออกจากตัวเองไป เขาว่าคนนั้น เขียนนะ ไก่เขียนๆ อะไรที่จะเป็นประโยชน์กับตน

พระสารีบุตรนะครูพักลักจำ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการหลานพระสารีบุตร พระสารีบุตรเฝ้าพาดองค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ เขาพูดถึงสังขธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงสังขธรรม พระสารีบุตรน้อมมา อกาลิโกไม่มีกาลไม่มีเวลา

น้อมสัจธรรมทั้งหลายมาดูธรรมสัจธรรมในหัวใจ ครูบาอาจารย์ที่มีอำนาจวาสนาเรียกร่องสัจธรรมทั้งหลาย เรียกร่องหัวใจให้เบิกบาน เรียกร่องหัวใจ ทำหัวใจของตนให้ขึ้นบาน

ไอ้โก๋เขี่ยมันเขี่ยๆ เขี่ยออกหมดเลย “ไม่ใช่ๆ ไม่ใช่ว่าเรา อู๋! ธรรมะเป็นธรรมชาติ” ธรรมชาตินั้นเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ธรรมชาติเดือนเราทั้งสิ้น เกิด แก่ เจ็บ ตาย สัจธรรมทั้งสิ้น ใจเขลาแต่ตุนไม่เห็นธรรมเลยหรือ “ไม่รู้จักธรรมใหม่” ในธรรมบท เวลาคนตายไป ไปยมบาล ยมบาลถามเขาว่า “รู้จักกรรมใหม่” “ไม่รู้ไม่เห็นอะไรทั้งสิ้น” “ไม่รู้จักกรรมเลยหรือ” “ไม่รู้” “เห็นคนเกิดใหม่” “เห็น” “เห็นคนตายใหม่” “เห็น” เกิด แก่ เจ็บ ตาย นั่นนะเขาสอนเอ็ง “ไม่รู้ไม่เห็นอะไรทั้งสิ้นเลย” “ไม่รู้ไม่เห็นก็โก๋เขี่ย เขี่ยออกๆ” ไง

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังนะ หาครูบาอาจารย์ หาครูหาอาจารย์ที่มีคุณธรรม มันเป็นธรรมๆ ขึ้นมา แล้วมันอบรมบ่มเพาะขึ้นมาในหัวใจดวงนี้ ถ้าหัวใจดวงนี้แล้วมันไม่ต้องไปโทษใครทั้งสิ้น กิเลสเราทั้งนั้น ไม่ต้องโทษใครเลย กิเลสเราทั้งนั้น กิเลสมันเบียดเบียน มันบิดพลิ้ว มันฉกฉวยมันให้ แล้วถ้ากิเลสบังเงาๆ มันอ้างตัวมันเป็นธรรมะมีหน้าฉากหลังฉาก แต่ธรรมะนี้ไม่มี ธรรมะเขารื้อค้นพยายามแสวงหา พยายามกระทำให้มันเป็นข้อเท็จจริงให้มันชัดเจนขึ้นมา ชัดเจนกับใจของเรา

เวลาเริ่มต้นการประพฤติปฏิบัติ ปุณฺณคนหนา น่าเห็นใจมาก เวลาครูบาอาจารย์ของท่านเห็นใจมาก การปฏิบัติเริ่มต้นมันเป็นสิ่งที่ยากที่สุด แล้วมันยากที่สุดแล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจะล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน ถ้าบุญไม่พอๆ อยู่อย่างนั้น มันก็ปฏิบัติเพื่อบุชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเพิ่มอำนาจวาสนาของตน ถ้าอำนาจวาสนาของตนมันไม่เพียงพอ ไม่มีสิ่งใดเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เราก็พยายามเพิ่มอำนาจวาสนาของเรา

แต่ถ้ามันมีสัจจะเป็นเพียงพอ เราทำความเข้าใจของใจเข้ามา พยายามทำความเข้าใจเข้ามา ขณะทำใจให้สงบ การชนะกิเลสในใจของตนคือทำสมาธิได้ การพ่ายแพ้กิเลสของตน กิเลสมันข่มขู่อยู่อย่างนั้น แล้วก็มีแต่ไม้ค้ำโพธิ์ เอาไม้ค้ำโพธิ์ว่ามันจะเป็นโพธิ์ มันไม่ใช่โพธิ์ ถ้ามันเป็นโพธิ์ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้ใดเห็นตถาคต ใครมีสติสัมปชัญญะเป็นต้นโพธิ์

โอโฮ! ถ้าสติดีเป็นอย่างนี้ มันมีความสุข แล้วมันมีความสุข แล้วฝึกหัดๆ สติดีขึ้น มีคำบริกรรมดีขึ้น

เวลาจิตมันสงบ “อ้อ! สมาธิเป็นแบบนี้ สมาธิเป็นแบบนี้” แล้วเป็นแบบนี้ทำอย่างไรต่อไป ทำอย่างไรต่อไป ครูบาอาจารย์ของเราให้รักษา ชำนาญในวสี ชำนาญในการทำ ความสงบของใจเข้ามา ทำให้มันมากขึ้นๆ ถ้าจิตมันตั้งมั่น จิตมันไม่มันคงใจ จิตไม่มันคงมันจะไปเห็นอะไร เห็นกายๆ เห็นกายใครก็เห็น เห็นกายๆ ที่ว่าเห็นกายๆ มันสร้างภาพทั้งสิ้น

ถ้ามันเห็นตามความเป็นจริงสิ เห็นตามความเป็นจริงมันสะเพื่อนกิเลสไป เห็นตามความเป็นจริง กิเลส อวิชชา มันอยู่ที่หัวใจของสัตว์โลก อวิชชาคือความไม่รู้ถึงเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะมันไม่รู้ตัวมัน เกิดๆ เพราะมันไม่รู้ตัวมัน แล้วมันก็ยังไม่รู้ตัวมันตลอดไป แล้วมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็ยังไม่เข้าใจตัวมันอยู่อย่างนั้น การไม่เข้าใจ ก็ไม่ต้องไปไม่เข้าใจมัน บริกรรมพุทโธๆ ไป ไม่เข้าใจแต่ก็จะกอดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยคำบริกรรม คำบริกรรมนั้นมันทำให้ใจสะอาดได้ มันทำให้ใจสะอาด ใจสะอาดคือสัมมาสมาธิใจ เพราะความสะอาด เพราะไม่มีกิเลสครอบงำ เพราะไม่มีกิเลสเป็นอนุสัย

กิเลสเป็นอนุสัยที่เจือปนมาเป็นสมุทัย ถ้ามันมีสมุทัยอยู่ มันก็อยู่อย่างนั้น ด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยความรู้สึกลึกซึ้งของตน โดยคิดว่ามันเป็นปัญญา มันมีสมุทัยเจือปนอยู่ตลอดเวลา สมุทัยเจือปนอยู่ตลอดเวลา มันจะเข้าสู่สู่จะความจริงได้อย่างไร ถ้ามันเข้าสู่สู่จะความจริงไม่ได้ เราก็กลับมาทำความสงบของใจให้มากขึ้น

เพราะการทำความสงบของใจ จิตใส จิตเป็นสัมมาสมาธิเพราะสมุทัยเพราะอนุสัยมันสงบตัวลง สัมมาสมาธิคือกิเลสสงบตัวลง กิเลสสงบตัวลงชั่วคราวๆ ถ้ากิเลสสงบตัวลงชั่วคราว คนที่ทำสัมมาสมาธิได้หรือทำความสงบได้ไม่มีอำนาจวาสนา “นี่คือนิพพานๆ” ดิด! ดิดสมาธิๆ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมเวลาฟังรู้เลย ดิดสมาธิ ถ้ามีสมาธิให้ดิด มันไม่มีสมาธิให้ดิดด้วย ไก่เขี่ยๆ มันว่ามันเป็นๆ ใจ แล้วมันว่ามันก็คือว่าใจ

แม้แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาคันถ์วามากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไม่เชื่อเลย แล้วอุทกดาบส อาฬารดาบส “เจ้าชายสิทธัตถะได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ เหมือนเรา เป็น

อาจารย์สอนได้” เจ้าชายสิทธัตถะไม่สนใจเลย เพราะอะไร เพราะถ้ามันเป็นฌานสมาบัติ มันก็เป็นแค่ฌานสมาบัติไฉ ฌานสมาบัติมันเป็นกำลังของจิต ปฐมฌาน พุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสา-นัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะ อากิณฺญัญจายตนะ เนวสัณฺญานา-นัสสัณฺญายตนะ มันก็เป็นฌานโลกีย์

ถ้ามันทำได้มันมีกำลังของมัน มีกำลังของมัน มันก็มีอภิญญาได้ อภิญญาก็คืออภิญญาไฉ เกจิอาจารย์ไฉ มันจะเข้าสู่มรรคเป็นไปไม่ได้ มันไม่รู้จักมรรคด้วย เพราะอะไร เพราะฌานสมาบัติ รับรู้สิ่งออกแล้ว ก้าวออกมาสู่อารมณ์ไฉ อารมณ์ว่าง อารมณ์ต่างๆ อากาสา-นัญจายตนะ อากาสมหคเลย อากิณฺญัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะ เนวสัณฺญานา-นัสสัณฺญายตนะมันเป็นอย่างไร ฌานสมาบัติ นี่ส่งออกทั้งนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญาเพราะอะไร เพราะ
สัมมาสมาธิมันเป็นมรรคองค์หนึ่งในมรรค ๘ ถ้าขาดสิ่งนี้มันจะเข้าสู่มรรคไม่ได้ ถ้าไม่มี
สัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน มันก็โลกนี้ไฉ ศึกษาคั่นควาจนการศึกษานี้จะล้าหลังไฉที่แล้ว ทั่วโลกมีความบกพร่องในการศึกษาทั้งสิ้น

แต่ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ไฉ ถ้าในการประพฤติปฏิบัติของเรา อำนาจวาสนา มันเกิดจากจิตดวงนี้ จิตนี้สำคัญมาก จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมีอำนาจวาสนาศรัทธาในพระพุทธศาสนาหรือไม่ ถ้าศรัทธาในพระพุทธศาสนา มันจะเงี่ยหล่งฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าด้วยความซื่อสัตย์

ไม่ใช่เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นสินค้า มาเพื่อหาผลประโยชน์ ผลประโยชน์ว่าข้ารู้ไฉ ก้า! ก้า! อีกา กามันยังสือสารในฝูงของมันนะ กายังเป็นสัตว์ฉลาดนะ ทางกรวิจัยเขาวิจัยแล้วว่ากานี้เป็นสัตว์ที่ฉลาดมาก แต่ไฉพระ-กรรมฐานก้า! ก้า! นั้นนะไม่มีอะไรเป็นชั้นเป็นอัน เพราะอะไร เพราะไม่มีคุณธรรมในใจไฉ

สติ มันก็มีธรรมในสติสัมปชัญญะนั้น สมาธิไฉ รสของธรรมๆ สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม แล้วปัญญาเวลาศึกษาคั่นควาถ้าในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าใครประพฤติปฏิบัติเป็นสัจจะเป็นความจริงมันรู้มันเห็นเป็นชั้น อาหารรสชาติมันแตกต่างกัน ถ้าใส่ปุ๋ยรสมากมันก็

รสจัด สุตมยปัญญา เวลาเราคิดที่ว่าสิ่งที่เป็นโลกๆ ทางวิทยาศาสตร์ ความคิดทางวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์หิวจ้ยมันมีอยู่ ทุกคนรับรู้ได้ทั้งสิ้น เพราะมันเกิดจากจิต แล้วมันเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ โดยธรรมชาติของจิตมันมีธาตุรู้ ผู้รู้ ต้องคิดต้องวิเคราะห์หิวจ้ยเป็นเรื่องธรรมดา

แต่เวลาทำความเข้าใจเข้ามา พอใจมันสงบแล้วพอน้อมไปสู่เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เวลาปัญญามันเกิดขึ้นไง เวลาปัญญามันเกิดขึ้นมันเกิดขึ้นจากอะไรละ เกิดขึ้นจากสัมมาสมาธิไง จิตตั้งมั่น จิตน้อมไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ แล้วสติปัฏฐาน ๔ แล้วฝึกหัดพิจารณาของมัน แยกแยะมันๆ

เวลามันแยกแยะ เห็นไหม เวลาปัญญามันหมุน ปัญญามันเกิดขึ้นมันคนละเรื่อง โลกียะกับโลกุตตระ ใ้ภายนอก ภายใน มันคนละเรื่อง เพราะภาวนามยปัญญาไง สุตมยปัญญา จินตมย-ปัญญา ภาวนามยปัญญา **ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนาๆ** ไม่ใช่เกิดจากสัญญา แล้วสัญญานี้ตัวร้าย การประพฤติปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานก็เพราะสัญญานี้

หลวงปู่มั่น หลวงตาพระมหาบัวท่านเล่าไง เวลาหลวงปู่มั่นเทศน์สิ่งใดที่เป็นไฮไลต์ สิ่งใดที่มันเป็นสมุจเฉทปหาน สิ่งใดที่จะดับทุกข์ ท่านบอก “พูดไม่ได้! เดี่ยวกิเลสมันจะเอาไปขายกิน” ท่านข้าม! ข้าม! ข้าม! ท่านข้ามไป แต่เวลาท่านตอบปัญหาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติแล้วมันจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ท่านก็ต้องตอบ แล้วถ้าใครภาวนาเป็นนะ มันจะอันเดียวกันเลย รู้หมด แต่ถ้าคนมันไม่เป็น พอมันไม่เป็น มันไปจำมา

เวลาวิทยานิพนธ์ของครูบาอาจารย์เรา หลวงปู่ขาวท่านพิจารณาต้นข้าว เห็นไหม เวลาถึงที่สุด เวลาของหลวงปู่บัว ขางคานของคาน เวลาครูบาอาจารย์ท่านเอาออกมา เวลาพูดมาเพื่อให้เป็นคติธรรม เป็นสิ่งที่ลูกศิษย์ลูกหาลูกศิษย์กรรมฐานได้ชื่นชมว่า ภาวนามยปัญญาของหลวงปู่ขาวเป็นแบบนี้ มีคนจำไปเยอะแยะ ใ้พวกธรรมไก่กา “ของเราก็เห็นข้าว ใ้! ข้าวมันจะสุก ข้าวมันจะดิบ” ข้าวอะไรวะ สัญญานะ นั่นนะร้ายนัก

พระปฏิบัติควรได้ศีลได้ธรรม ได้คุณธรรมขึ้นมาในใจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เวลาจิตมันสงบระงับแล้วไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง จะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม อย่างใดอย่างหนึ่งได้ทั้งสี่แล้วถ้ามันเห็นจริงมันก็เป็นข้อเท็จจริงใจ อย่างเช่นเราเป็นโรคเป็นภัยอะไร เขาไปหาหมอ หมอวิเคราะห์หิวฉวยตรวจแล้วว่าเป็นโรคอะไร เราก็รักษาโรคนั้นตามอาการอย่างนั้น

จิตของคน จิตของนักปฏิบัติ เวลาที่มันจะไปรู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริง เป็นโพธิญาณ ไม่ใช่ไม้ค้ำโพธิ์ มันจะเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันพิจารณาของมันโดยข้อเท็จจริงของผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้น ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันจะเกิดภาวนามยปัญญา แล้วปัญญามันจะเกิดขึ้นจากการกระทำของใจของตนนั้น ถ้าใจของตนนั้นทำสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม นี่ไง เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านปรารภสร้างธรรมทายาทๆ

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา สมบูรณ์แบบโดยประเทศไทย เป็นประเทศนับถือพระพุทธศาสนา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ทุกอย่างพร้อมหมด แต่กิเลสของเรา นี่มันต้องการ ต้องการอุดมสมบูรณ์ ต้องการอยู่แบบพูนสุข ต้องการ... แล้วเอ็งจะบรรลุธรรมได้อย่างไร เพราะอันนั้นเป็นการปรนเปรอกิเลสทั้งสิ้น

เราามาเพื่อตบะธรรมจะแผดเผากิเลส เราจะมาชักฟืนชักไฟออกจากกองหัวใจของเรา เราจะชักฟืนชักกิเลสออก เราจะทำศีล ทำสมาธิ ทำปัญญา เป็นตบะธรรมเพื่อแผดเผาทำลายกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของตน แล้วจะมาเอาความอุดมสมบูรณ์อุดมพูนสุขอะไร ใอันมันปรนเปรอกิเลสไง ครูบา-อาจารย์ของเราหาให้ได้ทั้งนั้น ถ้ากินอิ่มนอนอุ่นแล้วมันเป็นไปได้ เราจะเปิดโรงเรียนประจำเลย ซื้อหาให้กินให้เต็มที่เลย ดูสิ มันจะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาไหม มันไม่มีหรอก มันเป็นไปได้ไม่ได้ ไปส่งเสริมมันกิเลสตัวอ้วนๆ ทั้งนั้น

เขาต้องการ ตบะธรรมๆ เกสา โลมา นະชา ทันตา ตะโจ อุปัชฌาย์ให้มาตั้งแต่กรรมฐาน ๕ กรรมฐาน ๕ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติพระปาพระกรรมฐานไง เวลาความเป็นธรรม บุคคล ๔ คู่ใด บุคคล ๔ คู่ โดยสัจจะโดยความจริงของมัน เวลาประพฤติปฏิบัติ การปฏิบัติยากอยู่สอง

คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้น แล้วอีกคราวหนึ่งคราวจะถึงที่สิ้นสุด มันลึกลับซับซ้อนนัก ถ้ามันลึกลับซับซ้อนขึ้นมา ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้ามีอำนาจวาสนาก็ทำให้มันเป็นความจริงของเราขึ้นมา มันไม่ใช่ธรรมโกภา

ธรรมโกภาหน้าไหว้หลังหลอกๆ แล้วปลิ้นปล้อนไปเรื่อย เพราะกิเลสมันอยู่ในใจของใครคนนั้นรู้ กิเลสเต็มหัวใจเลย มันสงสัย มันเรววน มันพูดให้เป็นจริงขึ้นมาไม่ได้ เพราะไม่มีขณะไหนขณะคือสมุจเฉตปหานมันจบสมบูรณ์แบบใด มันไม่มีแล้วมันยึดไปยึดมาคือเหลวไหล คือหาทางลง จะปลิ้นปล้อนไปอย่างไรก็ได้ มันไม่กล้าพูดนี่ว่าอะไรเป็นอะไร ถ้าพูดอะไรเป็นอะไร มันก็จบไป ใช่หรือไม่ใช่ ถ้ามันใช่หรือไม่ใช่มันก็จบ ธรรมคือธรรม มันมีอะไรที่จะสูงกว่าธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ ถ้าเอ็งปรารถนาอยากจะเป็นธรรม เอ็งไม่ยอมรับความเป็นจริงหรือไม่ยอมรับความเป็นจริงมันก็ไม่ใช่ธรรม

สัจธรรม อริยสัจจะยิ่งกว่าจริงอีก จริงจนพญามารหาไม่เจอแล้วกันแหละ จนกิเลสตามไม่ได้ ไม่มีใครรู้เห็นมันเลย ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว ครูบาอาจารย์รู้ องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านพยากรณ์ไว้แล้ว ไอ้พวกแซงหน้าแซงหลัง ไอ้แซงหน้าแซงหลังก็ธรรมะโกภา ถ้าเราเคารพบูชา เราไม่แซง เราพยายามทำให้เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในใจของเรา

เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ประเทศไทยเป็นประเทศที่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติสมบูรณ์แบบมาก แล้วถ้าเป็นการประพฤติปฏิบัติมันเป็นตบะธรรม มันเป็นการแผดเผากิเลส มันเป็นการสร้างธรรมทายาท มันจะเป็นธรรมทายาท เป็นสัจจะขึ้นมาในพระพุทธศาสนา ไม่ใช่มาเป็นหมูมาหาอยู่หากินในพระพุทธศาสนา มันไม่ใช่ หาอยู่หากินด้วยความถูกต้องชอบธรรม มันก็เป็นการสร้างบารมีไปอย่างหนึ่ง ถ้าหาอยู่หากินด้วยความไม่ชอบธรรม นรกอเวจีรออยู่ข้างหน้า

ถ้าเป็นความจริง เห็นไหม สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้ววิมุตติสุขในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงแล้ว มันเหนือโลก! เหนือวิญญูะ เหนือสรรพสิ่งในสังสารวัฏนี้ เอวัง